

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χάραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἑτησίᾳ δραχμὰς 75. Ἐξέμνηος δραχ. 40. Τρίμνηος δραχ. 22.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνα 10.

Ἐξέμνηοι καὶ Τρίμνηοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουμένης μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 38, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 33ος

Ἐν Ἀθήναις, 21 Αὐγούστου 1926

Ἔτος 48ον.—Ἀριθ. 38

ΤΟ ΣΙΔΕΡΕΝΙΟ ΧΕΡΙ

(Μυθιστόρημα ὑπὸ JULES CHANCEL)

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον —

Ἀφοῦ τῶσκασε ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ ἀκολούθησε τὸ δρόμον ποὺ τοῦ εἶχε δείξει ὁ Μάριος, ἀπάντησε τὸ σπῆτι ποὺ οἱ ἰδιοκτῆτες τοῦ ἦταν ἀληθινὰ Γάλλοι καὶ τὸν δέχτηκαν, μὰ ὅχι καὶ μὲ πολλὴν ἐνθουσιασμόν. Ἐνα μισόγυμνο παιδί, ποὺ ἔπεφτε στὸ σπῆτι τοὺς ἄγνωστο ἀπὸ ποῦ καὶ τοὺς ἐξιστοροῦσε ὁλόκληρα παραμῦθια γιὰ μυστικὰς συμμορίες, γιὰ περίεργα καὶ ἀπίστευτα μηχανήματα, δὲν ἦταν γιὰ τὸ ἐμπιστευθῆναι καὶ πολὺ. Μόνο καὶ μόνο ἔπειδὴ ἦταν πατριώτης, τὸ στέγασαν μὴ-δυὸ μέρες, τόντυζαν καὶ τῶδωσαν σ' ἕνα χωρικό, ποὺ τὸ ὁδήγησε ὡς ἕνα σημεῖο τοῦ δρόμου τοῦ Χανοῦ. Πρὸς καί, ὁ μικρὸς παρακάλεσε ἕναν ἄλλο χωρικό νὰ τὸν ἀνεβάσει στὴ βωδάμαξά του.

Στὴν εἰσοδὸς τῆς πόλεως, ὁ Φραγκίσκος πῆδησε ἀπὸ τῆς βωδάμαξας, εὐχαρίστησε τὸν ὁδηγὸν μ' ἕνα χαμόγελο, — ἄλλο τίποτα δὲν εἶχε, ἦταν ὁ καίμενος ἀπένταρος, — καὶ προσπάθησε νὰ προσανατολισθεῖ. Μπρὸς τοῦ ἀνοίγονταν ἡ μεγάλη λεωφόρος ποὺ βγάζει στὸ Νοσοκομεῖο Λανεσάν. Πέρασε ἐκεῖ καὶ τὸν πρῶτο διαβάτη ποὺ ἀπάντησε μὲ εὐρωπαϊκὸ παρουσιαστικὸ, τὸν ῥώτησε ποῦ βρισκόταν τὸ Κυβερνεῖο. Γιατὶ ὁ μικρὸς ἐννοοῦσε νὰ ἐκτελέσει πιστὰ ὅλες τὶς ὁδηγίες τοῦ Μάριου.

Διευθύνθηκε λοιπὸν μέσα στὴν καρδιὰ τῆς πρωτεύουσας, ἔπου τοῦ εἶπαν ὅτι ἦταν τὸ Κυβερνεῖο, χωρὶς νὰ συλλογιστεῖ τὸ πολὺ ἄσχημο κοστούμι τοῦ καὶ τὸ παρουσιαστικὸ του. Ἦταν ἀπασχολημένος ἀπὸ μὴ καὶ μόνον

ἰδέα, γι' αὐτὸ δὲν πρόσεξε καθόλου τὰ ὠραῖα κτίρια καὶ τοὺς εὐρύχωρους δρόμους τῆς πόλεως. Μὲ πόση ἀνακούφιση εἶδε τοὺς Γάλλους στρατιώτες μὲ τὴν ἄσπρη κάσκα, ποὺ φρουροῦσαν μπρὸς στὴν πύλη τοῦ Κυβερνείου! Πέρασε τὸν κῆπον μὲ τόση ὁρμή, ὥστε κανένας δὲ σκέφθηκε νὰ τὸν σταματήσῃ, καὶ

«Ὁ Φραγκίσκος ἔτρεξε ὅσο βαστοῦσαν τὰ πόδια του...» (Σελ. 294, στ. γ')

μπήκε στὴν πόρτα ποὺ ἔδοξαζε στὰ γραφεῖα τοῦ κυβερνήτη. Ἐκεῖ ὠστόσο τὸν σταμάτησε ἕνας ὑπάλληλος.

- Στάσου, μικρέ! Ποῦ πᾶς;
- Στοῦ κυβερνήτη.
- Δὲ μπαίνουν ἀπὸ δῶ.
- Ἀλλὰ ἀπὸ ποῦ;

— Ἀπὸ τὸν προθάλαμον. Δεῖξε στὸ θυρωρὸ τὸ χαρτὶ τῆς ἀκρόασης καὶ θὰ σὲ ὁδηγήσῃ.

Τὰ πράγματα γινόνταν δύσκολα. Ὁ Φραγκίσκος δὲν εἶχε βέβαια χαρτὶ ἀκρόασης. Ἀποφάσισε ὅμως νὰ παρουσιασθεῖ καὶ ὁ Θεὸς βοηθός! Μὰ καὶ στὴν ἄλλη εἰσοδὸς, τὸν σταμάτησε ἕνας ἄνθρωπος μὲ μαύρη στολή.

— Ποῦ πᾶς; ῥώτησε καὶ αὐτός.

— Στοῦ κυβερνήτη.

— Καὶ τί γυρεύεις ἐσὺ στοῦ κ. κυβερνήτη;

— Νὰ τοῦ πῶ σοδará πράγματα... νὰ τοῦ πῶ ποῦ κρύβεται ἡ Συμμορία τοῦ Σιδερένιου Χερικοῦ, ποὺ μοῦ κλεψε τὸ μηχανήμα μου καὶ μοῦ πήρε τοὺς θησαυροὺς τῶν Ἑρειπίων.

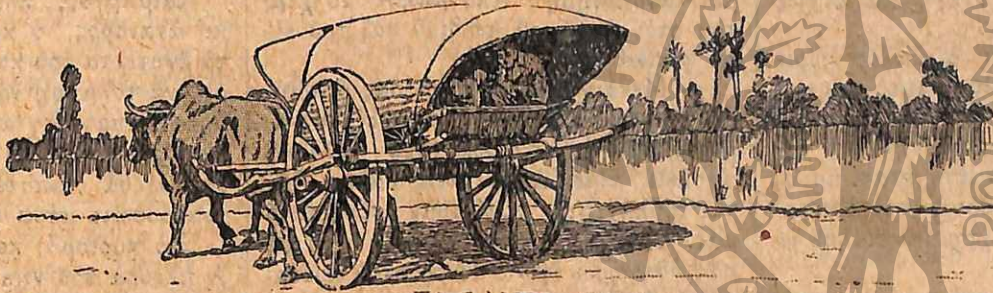
Ἡ ἀπάντησις αὐτὴ ἔφερε ἀξιοθρήνητο ἀποτέλεσμα. Τ' ἀσυνάρτητα αὐτὰ λόγια καὶ ἡ φορεσιὰ τοῦ παιδιοῦ ἔκαμαν τὸν ὑπάλληλον νὰ πιστέψῃ ὅτι ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς μισότρελλους ποὺ τριγυροῦν συχνὰ στὰ παλάτια καὶ στὰ Κυβερνεῖα. Καὶ ἡ μόνη του σκέψῃ ἦταν τώρα ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ἐνοχλητικὸν ἐπισκέπτη. Πῆγε νὰ τὸν διώξῃ. Μὰ ξέρουμε ὅτι ὁ Φραγκίσκος ἦταν ἐπίμονος. Ἀντιστάθηκε, φωνάζοντας:

— Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν κυβερνήτη...

Πῆτε τοῦ ὅτι τοῦ φέρνω σπουδαῖες πληροφορίες γιὰ μὴ μυστικὴ Ἐταιρία... Στὰ περίχωρα τοῦ Ἀγκόρ.

Ἡ τελευταία αὐτῇ φράσις ἔφερε μαγικὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ θυρωρὸς πήρε τὸ παιδί ἀπὸ τὸ μπράτσο καὶ τοῦ εἶπε: — Ἐλα μαζί μου, νὰ σὲ πᾶω σ' ἕνα γραμματεῖα νὰ τοῦ πτεῖς ὅ,τι θέλεις.

Ὁ Φραγκίσκος ἀκολούθησε τὸ θυρωρὸ στοὺς ἀτέλειωτους διαδρόμους καὶ ἔφτασε σὲ μὴ πόρτα ἔπου διάβα-

«Καθόταν ζορωμένος μέσα σ' ἕνα ἀραμπά». (Σελ. 294, στ. γ')

σε με ανακούφιση την επιγραφή αυτή:
Γραφεῖον κ. Κυβερνήτου.

— 'Επὶ τέλους! συλλογίστηκε. Κάποιον θὰ βρῶ νὰ μιλήσω.

Τὸν ἐσπρωξαν μέσα σ' ἕνα γραφεῖο, ἔπου δυὸ ὑπάλληλοι διάβαζαν ἐφημερίδα καὶ συζητοῦσαν ζωηρά.

— Τί γυρεύει αὐτὸς ἐκεῖ; ρώτησε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς ὑπάλληλους, κοιτάζοντας ἄγρια τὸ μικρὸ πού ἦρθε νὰ τοὺς χαλάσει τὴν ἡσυχία.

Τὸ παιδί ἄρχισε ἀμέσως τὴν ἱστορία του: τὸ μηχανήμα, τὸν Τροῦ-Τιέν, τὸ θησαυρὸ κλπ.

Ὁ ὑπάλληλος ὅμως δὲν τὸν ἄκουσε καὶ πολὺ. Τὸν ἔκοψε κι' ἔβαλε τὶς φωνές:

— Ἐνας ἀκόμα πού τὸν τρέλλανε ὁ κινηματογράφος! Κάνε μου τὴ χάρη νὰ γυρίσεις ἄμέσως στὸ σπιτάκι σου, παιδί μου!

— Μὰ σὰς λέω δὲν ἔχω σπίτι, ὁ εὐεργέτης μου εἶν' αἰχμάλωτος τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ...

— Ἄ, αὐτοῦ τοῦ ἔχει στρίψει γιὰ καλὰ!

Καὶ χωρὶς ν' ἀκούσει περισσότερα, πῆρε τὸ παιδί ἀπὸ τὸ μπράτσο, πέρασε ἀπὸ τὸν κήπο καὶ τὸ ἔδγαλε στὴν πόρτα.

— Ἐλα, δρόμο γιὰ τὸ σπίτι σου! τοῦ εἶπε ἄλλη μιὰ φορά.

Ὁ Φραγκίσκος, ἀπελπισμένος ἀπὸ τὴν ἀποτυχία του, ἔμεινε ἀσάλευτος μπρὸς τὸ μέγαρο καὶ συλλογιζόταν θλιβερά:

— Μὰ δὲ νοιώθουν τίποτα ἐκεῖ πάνω; Δὲ θὰ μ' ἀφίσουν ποτὲ νὰ ἰδῶ τὸν κυβερνήτη;

Ἐκίνησε κι' ἔφτασε στὴν ἄκρη τῆς ὁδοῦ Πὺλ-Μπέρ, μπρὸς στὴ λιμνούλα, πού εἶναι ἐν' ἀπὸ τὰ ὠραιότερα στολίδια τοῦ Χανοῦ. Ὁ μικρὸς, γοητευμένος ἀπὸ τὸ θέαμα τῆς λίμνης μετὰ τὰ δέντρα τῆς γύρω, κάθισε σ' ἕνα μπάγκο. Τότε κατάλαβε ὅτι πέθαινε τῆς πείνας. Νὰ πῆγαινε σὲ κανένα ρεστοράν; Ἀλοῖμονο, δὲν εἶχε μονόλεπτο!

Τί θὰ γινόταν, μέσα στὴ μεγάλη αὐτὴ πόλη, δίχως στέγη καὶ δίχως τροφή;

Θυμήθηκε τότε ὅτι ὁ καλὸς χωρὶς τοῦχε χώσει στὶς τσέπες του μερικὲς φουχτες ρύζι καὶ ἕνα κομμάτι ψωμί. Στὴν ἀρχὴ περιφρόνησε τὸ ταπεινὸ δῶρο τοῦ Ἀνναμίτη, γιατί προσδοκοῦσε λαμπρὴ ὑποδοχὴ στὸ Κυβερνείο. Τώρα ὅμως τὸ χρησιμοποίησε μ' εὐγνωμοσύνη.

Καθὼς ἔτρωγε τὸ φτωχικὸ του πρόγευμα, εἶδ' ἕνα νέον πολὺ καλοντυμένο, πού ἦρθε καὶ κάθισε στὸν ἴδιο μπάγκο. Μὲ τὴν πρώτη ματιά πού τοῦρριξε, τὴ ματιά πού ρίχνουμε ἀπὸ συνήθεια σ' ἕναν ἄγνωστο, ὁ Φραγκί-

σκος κατάλαβε ὅτι ἦταν Ἀνναμίτης ντυμένος Εὐρωπαϊκά. Τὸ κίτρινο δέρμα του, τὰ σχιστὰ μάτια του καὶ τὰ μαύρα μαλλιά του δὲν ἄφιναν καμμιὰν ἀμφιβολία. Κι' ὅμως ὁ ἄγνωστος ἄρχισε νὰ τοῦ μιλεῖ σ' ἐξαίρετη γαλλικῇ.

Συστήθηκε στὸ φίλο μας ὡς φοιτητῆς τῆς Ιατρικῆς καὶ ἔδειξε τὴν ἐκπληξή του γιατί ἔδλεπε ἕνα μικρὸ Γάλλο στὴν κομψότερη συνοικία τῆς πρωτεύουσας νὰ τρώει ψωμί σὰν τὰ παιδιά τοῦ δρόμου καὶ τοὺς χαμάλιδες. Τὰ εἶπε ὅλ' αὐτὰ μ' ἐνδιαφέρον, πού συγκίνησε τὸ παιδί καὶ τὸ ἔκαμε νὰ ὁμολογήσει ὅτι δὲν εἶχε μαζί του λεπτὰ νὰγοράσει τίποτε νὰ φάει.

— Μὰ δὲν ἔχετε γονεῖς;

— Ὁχι.

— Οὐτε φίλους ἔδω;

— Οὐτε.

Καὶ χωρὶς νὰ πολυσκεφθῇ, τὸ παιδί διηγήθηκε στὸν ξένο νεανία ὅλη τὴν ἱστορία του.

Ἀντίθετα μὲ ὅ,τι εἶχε συμβεῖ λίγην ὥρα πρὶν στὰ γραφεῖα τοῦ Κυβερνείου, εἶδε τώρα ὅτι ὁ Ἀνναμίτης ἔδειχνε ζωηρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ ὅσα τοῦ διηγήθηκε. Τοῦ ζήτησε πληροφορίες, πῶς τὰ κατάφερε νὰ φύγει, πῶς τὰ περνοῦσε ὅταν ἦταν φυλακισμένος, πόσον καιρὸ ἔμεινε μαζί με τοὺς ληστές. Κι' ὅταν ὁ Φραγκίσκος τοῦ εἶπε ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Σιδερένιου Χεριοῦ ἦταν ὁ διάδοχος τοῦ τρομεροῦ ληστή Ντέ-Θάμ, πράγμα πού τὸ εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸ Μάριο, ὁ ξένος κούνησε τὸ κεφάλι καὶ εἶπε:

— Μικρὲ μου φίλε, ἐκάματε ἄσχημα νὰ πάτε στὸ Κυβερνείο. Ἄλλ' αὐτὸ δὲ μὲ ξαφνίζει, γιατί ἕνα παιδί τῆς ἡλικίας σὰς πάντα νομίζει πῶς μπορεῖ νὰ τὰ καταφέρει ὅλα μοναχό του.

— Ἄ, κύριε, ἀπάντησε ὁ Φραγκίσκος, ἂν μπορούσατε νὰ μὲ διηγῆσατε τὰ πράγματα νὰ κάμω γιὰ νὰ κατορθώσω νὰ φτάσω ἔως αὐτὸ τὸ πρόσωπο! Δὲν ξέρω κανέναν ἔδω καὶ θὰ σὰς χρωστοῦσα εὐγνωμοσύνη, ἂν μὲ βοηθούσατε!

Ὁ Ἀνναμίτης χαμογέλασε ἐλαφρὰ μὲ ἱκανοποίηση. Ἀκούμπησε τὸ χέρι του στὸν ὄμο τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ εἶπε φιλικά:

— Μετὰ χαρὰς μου, νὰ σὰς βοηθήσω, μικρὲ μου φίλε. Ἐμεῖς οἱ Ἀνναμίτες, πού σπουδάζουμε στὰ γαλλικὰ σχολεῖα, εἴμαστε καὶ μεῖς Γάλλοι. Ἐτσι τοῦλάχιστο νομίζουμε τὸν ἑαυτὸ μας. Ὡστε μὲ πολλὴ εὐχαρίστηση θὰ σὰς διηγῶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος στοῦ κυβερνήτη, ἂν θέλετε.

— Ἀλήθεια; φώναξε χαρούμενος καὶ πετάχτηκε ἀπάνω ὁ Φραγκίσκος. Θὰ σὰς ἀκολουθήσω, κύριε, καὶ σὰς εὐχαριστῶ μ' ὅλη μου τὴν καρδιά.

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΚ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΚΟΠΕΣ

(Συνέχεια ἴδε σελ. 295)

— Ἐ, καί:...

— Περίμενε. Ἐσπρώχτηκε, γιατί δὲν μπορούσε νὰ ἐξηγήσῃ τὸ φαινόμενο κοιτάζοντας ὁμῶς ἐπίμονα, ξεχώρισ' ἕνα γιγάντιο μάτι πού πετοῦσε σπίνες! Ἀπ' τὴν τρομάρα του ἄρπαξε τὰ κουπιά κι' ἔφτασε σὲ ὀχτὼ λεπτά στὴν Ἀντιγόνη!

— Κι' ἐγὼ, εἶπε ὁ Πίπης, ἄκουσα πολλές φορές τὸν κύρ-Γιάγκο νὰ μιλά γιὰ κάποιο τεράστιο θαλασσινὸ φίδι πού κατέβαινε στὴν Ὄξειά καὶ κατάπινε ὅ,τι ἔδρισκε μπροστά του. Ὁ κατεργάρης εἶχε ἐπινοήσῃ τὸ παραμῦθι αὐτοῦ τοῦ **κράκεν** γιὰ νὰ φοβίσῃ τοὺς χωριανούς του πού πῆγαιναν μὲ τὰ καλάρια καὶ μάζευαν τὰ σύκα καὶ τὰ βατόμουρα. Ποῦ νὰ ζυγώσῃ κανένας στὴ στεριά;!

— Νὰ κάνουμε λοιπὸν κάτι ἄλλο, πρότεινε: τὰ ξημερήματα νὰ πηγαίνουμε γιὰ ψάρια καὶ τὸ ἀπόγεμα, στὶς ἔξη, γιὰ κουνέλια. Τὴν Κυριακὴ ἄρχιζα. Ἄν θέλετε, διοργανώνουμε λεμβοδρομίες γιὰ ν' ἀλλάξῃ λιγάκι ἡ ζωὴ μας.

Ἐσκήνωσαμε στὶς πέντε, πρὶν ξημερώσει, ὁ Πίπης κι' ἐγὼ. Ἀνοιχτήκαμε λιγάκι στὰ ΝΑ, ὥσπου φτάσαμε σ' ἕνα **σημάδι** γνωστὸ: σὲ δυὸ ὥρες μέσα εἶχαμε ἀνεβάσει ὡς τρεῖς ὀκάδες μαυρόψαρα καὶ σκεπτόμαστε γιὰ γυρισμό, ὅταν ἐννοίωσα ἕνα τράδηγμα στὸ ἀγκίστρι μου κι' ἄκουσα καὶ τὸν Πίπη νὰ λέγῃ.

«Τσιμπά!»

Καθὼς ἀνέβαζα βιαστικά, μοῦ φάνηκε πῶς τὸ τράδηγμα χαλάρωνε: ἔλειπαν τ' ἀγκίστρια κι' ἀπ' τὶς δυὸ **βόλτες** μας. Τὰ μαυρόψαρα τὰ εἶχαμε κρεμασμένα στὴν ἀριστερὴ κουπαστὴ τῆς πλώρης, μισοδουτημένα στὸ νερό. Πῆγά νὰ τὰ μετρήσω κι' εἶδα πῶς ἦταν ὅλα... κομμένα ὡς τὴ μέση καὶ τοὺς ἔλειπαν οἱ οὐρές! Ἡ ἴδια σκέψη πέρασε ἀπ' τὸ μυαλό μας:

— Τὸ σκυλλόψαρο!

Λαίμαργος, κλέφτικος, πανουργὸς κι' ἀνάνδρος, ὁ καρχαρίας ἔχει ὅλα τὰ ἐνοτικὰ τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου. Χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ μᾶς ἐπιτεθῇ, ἀνέθηκε μὲ πανουργία στὴν ἐπιφάνεια γιὰ νὰ κλέψῃ τὰ ψάρια μας, ἔφαγε τὰ μισὰ καὶ θὰ ταποτέλειωνε ἂν δὲν τὰ τραδούσαμε μέσα ἐγκαίρως.

Στὸ γυρισμό, πέρασαμε κοντὰ στὴν Α πλευρὰ τοῦ νηιοῦ, ἔπου ἦταν πετροπερίστερα. Χτύπησα δυνατὰ παλαμάκια γιὰ νὰ βγοῦνε ἀπ' τὴν κρυψὼνα τοὺς κι' ὁ Πίπης σκότωσ' ἕνα ζευγάρι. Τὰ ψῆσαμε τὸ μεσημέρι καὶ τὰ φάγαμε μὲ πολλὴ ὄρεξη, μαζί με τὰ κρυπτηριασμένα ψάρια. Τ' ἀπόγεμα,

γύρισαν ὁ Βασιλάκης μὲ τὸν Ἀντωνάκη ἀπ' τὴν Ὄξειά μὲ τρία κουνέλια καὶ δυὸ κοφίνια γεμάτα φρούτα. Ἐτσι τοῦλάχιστο εἶχαμ' ἐξασφαλισμένη τὴν τροφή μας γιὰ πολὺν καιρό.

Τὴν Κυριακὴ, ξυπνήσαμε ὅλοι μὲ πολλὴ διάθεση. Πρῶτα ἐτοιμάσαμε τὶς πάνινες βαρκούλες γιὰ τὶς λεμβοδρομίες. Ἦτανε δυὸ πρωταθληταὶ ὁ Βασιλάκης, μὲ τιμονιέρη τὸν Ἀγροῖλο στὴ **Ντόλλυ**, κι' ὁ Ἀντωνάκης μὲ τὸν Πίπη, στὴ **Μόλλυ**. Ἡ **Φόλλυ** ἦτανε στὴ διάθεση τῆς Ἑλλανόδικης Ἐπιτροπῆς.

Στὶς 10.30' ὅλα ἦταν ἐτοιμα γιὰ τὸν ἀγῶνα: οἱ πρωταθληταὶ περίμεναν τὸ σινιάλο, — ἕνα πυροβολισμό, — πού θὰ τοὺς δίναμε ἀπ' τὴ **Φόλλυ**. Θὰ πῆγαιναν ὡς τὰ τρία τέταρτα τῆς Ὄξειας, σ' ἕνα μέρος πού εἶχαμε ἀγκυροβολημένη τὴν ξύλινη βάρκα μας, — μὲ ἐπιστροφή. Στὸν πυροβολισμό, ξεκίνησαν κι' οἱ δυὸ. Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Βασιλάκη ἦταν ὀλοφάνερη. Δὲν εἶχε ἀκόμα τελειώσει ἡ μισὴ κούρσα καὶ θὰ στοιχηματίζαμε ὅλοι γι' αὐτόν. Μάταια ὁ Πίπης προσπαθοῦσε μὲ τὰστιά του ν' ἀνοψώσῃ τὸ ἥθικὸ τοῦ Ἀντωνάκη: ὁ χοντρός ἴδρωσε καὶ πολεμοῦσε χωρὶς καμμιὰ ὀφέλεια. Μὰ ἄξαφνα, σὲ ἀπόσταση 50 μέτρων ἀπ' τὸ τέρμα, σὲ μιὰ δυνατὴ κουπιά τοῦ Βασιλάκη, τὸ δεξί του κουπὶ ξέφυγε ὀρμητικὰ ἀπ' τὸ σκαρμὸ καὶ πετάχτηκε μακριά. Κι' ἔτσι ἀπόμεινε ὁ φουκαρὰς, σὰν τὸ μονοσάνδαλο Ἰάσωνα, μ' ἕνα κουπὶ. Τί νὰ κάμῃ; Στὸ ἀναμεταξύ, ὁ Ἀντωνάκης, βλέποντας τὸ ἀτύχημα τοῦ ἀνταγωνιστῆ του, ἔδραλε τὰ δυνάτα του κι' ἔφτασε πρῶτος. Τί ζητωκραυγὲς τὸν ὑποδέχτηκαν! Τοῦ ἔδωκα καὶ τὸ ἑπαθλο, ἕνα κύπελλο, πού ἔγινε ἀφορμὴ νὰ καλαμπούρῃ ὁ Πίπης τὴν ἀπροσδόκητη ἀποτυχία τοῦ Βασιλάκη:

— Μεταξύ... **κυπέλλου** καὶ χειλέων!

Τὰπόγεμα διοργανώσαμε κολυμβητικούς ἀγῶνες: λάδαμε μέρος ὅλοι, ἔξω ἀπ' τὸν Ἀλέκο πού δὲν ἤξερε κολύμπι. Ὁ ἡλεκτρολόγος μᾶς κουδάλισε στ' ἀνοιχτὰ μὲ τὴ βάρκα, τυλιγμένους στὰ μπουρνούζια. Στὸ σινιάλο πετάξαμε τὰ μπουρνούζια μας καὶ πέσαμε στὴ θάλασσα. Ἐκεῖ ὅμως πού κολυμποῦσαμε πρὸς τὸ τέρμα, — τὸ λιμανάκι, τῆς Πλάτης, — μοῦ ἦρθε ἡ σκέψη νὰ μετρήσω τοὺς συναγωνιστές μου. Ἐνα... δυὸ... τρία κεφάλια... κι' ἕνα τὸ δικό μου τέσσερα, γιὰ νὰ μὴ τὴν πάθω σὰν τὸν Ναστραντίν-Χόντζα πού δὲ μετροῦσε τὸ μουλάρι πού καβαλοῦσε ὁ ἴδιος. Ὡστε ἔλειπε ἕνας... μὰ ποῖος ἄραγε;

Ποῖος ἄλλος ἀπ' τὸ Βασιλάκη; Μόλις πατήσαμε στὴ στεριά, πῆρα τὸ

τηλεσκόπιό μας καὶ τὸν εἶδα, σ' ἀνοιχτὰ, νὰ κἀνὲ βουτιὲς ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψὴ τοῦ Ἀλέκου. Ἀργότερα μάθαμε τὴν αἰτία: τὴν ὥρα πού πέφταμε ὅλοι μαζί, αὐτὸς ἀφρημένος — ἴσως νὰ συλλογιζόταν τὰ πρῶινά, — εἶχε πέσει μὲ τὸ μπουρνούζι πού τοῦ ξέφυγε καὶ βούλιαξε. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἄρχισε νὰ βουτᾷ, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὸ ξαναβρῇ σὲ βάθος ὀγδόντα ὀργυιές!

Ὁ Ἀντωνάκης ἔμεινε ὁ ἥρωας τῆς ἡμέρας: νικητὴς στὶς λεμβοδρομίες καὶ νικητὴς στοὺς κολυμβητικούς ἀγῶνες. Κ' ἡ ὀλομέλεια ψήφισε νὰ τὸν ἀπαλλάξουμε ἀπὸ νυχτερινὴ **βάρδια**, — ἐπειδὴ ὁ καϊμένος ἀγαποῦσε πολὺ τὸν ὕπνο καὶ τὸ ξενύχτι μπορούσε νὰ τὸν λιγνέψῃ.

Ὅλη τὴ βδομάδα τὴν πέρασαμε σὲ μικροεπιδρομὲς ἐναντὶον τῶν τρωκτικῶν τῆς Ὄξειας. Δὲ βγαίναμε πιά στὸ ψάρεμα, ὅστερ' ἀπ' τὸ ἐπεισόδιο τοῦ καρχαρία. Τὴν Παρασκευὴ ὅμως ξυ-

πνήσαμε πρῶι-πρῶι καὶ πῆγαμε νὰ ρίξουμε παραγάδι (*) στὰ μισὰ τῆς Πρώτης: δὲν πιάσαμε παρὰ μονάχα δυὸ συναγριδίτσες, μὰ ἐκεῖ πού τὸ τραδοῦσαμε, νοιώσαμε κάποια δυνατὴ ἀντίσταση στὴν ἄκρη. Μὲ χίλια βάσανα ἀνεβάσαμε ἕνα πελώριο ἀστακά, — θάταν ὡς ἕνα μέτρο! — πού εἶχε μπλεχτεῖ στὸ σπάγγο καὶ προσπαθοῦσε νὰ ξεφύγῃ. Ὅταν τὸν ξαπλώσαμε στὴ βάρκα, ἄρχισε νὰ χτυπᾷ θυμωμένα τὴν οὐρά του. Μὰ δὲν ἄργησε νὰ ὑποταχθῇ στὸ μοιραῖο του. Καὶ στὸ τραπέζι, τὸ μεσημέρι, γευθήκαμε μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση τὸ κρέας τοῦ **ἐθελοντοῦ-αἰχμαλώτου**, ὅπως ὀνόμασε ὁ Πίπης τὸν ἀστακό.

Τὸ ἀπόγεμα τοῦ Σαββάτου, τὸ τηλεφῶνο τοῦ φυλακίου ἀνήγγειλε μιὰ βενζινακάτο μὲ ἀγγλικὴ σημαία στὰ ΒΔ. (Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΙΔΙΡΟΓΛΟΥΣ

(*) 100-150 μεγάλα ἀγκίστρια, ἐνωμένα ἀναμεταξύ τοὺς μὲ χοντρὸ σπάγγο.

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΙ' Η ΜΑΥΡΗ ΑΡΚΟΥΔΑ

(ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ)

ΑΔ'.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξύ, στρατιῶτες καὶ πολῖτες, ὁ δήμαρχος, ὁ ταγματάρχης Μπαμπούμας, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ἐθνοφρουρᾶς, κι' ὁ Φακὴς μαζί τους, εἶχαν ψάξει σ' ὅλη τὴ Λέσχη, ἀπὸ τὰ ὑπόγεια ὡς τὶς σοφίτες. Κι' ἐπειδὴ δὲν ἀνακάλυψαν πουθενά οὔτε ἴχνος μαύρης ἢ ἀσπρῆς ἀρκούδας, γύρισαν κατσουφιασμένοι στὴ μεγάλη σάλα καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὴν ἀποτυχία τους.

Τί νὰ ἔγινε αὐτὴ ἡ Ἀράπα; Πῶς τοὺς ξέφυγε; Ποῦ νὰ πῆγε; Καὶ τί ἔπρεπε νὰ κάμουν τώρα;...

Ὅταν, ἄξαφνα, εἰσοδιά στὴ σάλα ἡ Πελαγία καὶ τοὺς δίνει τὴν καταπληκτικὴ εἶδηση, ὅτι στὸ διπλανό, στὸ ἀτελιὸ τοῦ ἀφεντικοῦ τῆς, βρέχει ἀρκούδες!

— Μπρὲ μίλα καλὰ, Πελαγία!

— Αὐτὸ πού σὰς λέω, κύριοί μου!

— Μὰ πόσες, πόσες ἀρκούδες;

— Ἐξῶ κι' ἐγὼ... Ἐγὼ, μὲ τὰ μάτια μου, εἶδα δυὸ. ὦ, αὐτὲς τίς εἶδα καλὰ. Μιὰ ζωντανὴ καὶ μιὰ μισοψόφια.

— Κι' ἡ κυρία Ἐλμύρα;...

— ὦ, ἡ δύστηνη! Ἄν γλύτωνε ἀπὸ τὴ μισοψόφια, δὲν θὰ γλύτωνε βέβαια ἀπὸ τὴ ζωντανή.

— Ἀκόμη ἕνα θῦμα! φωνάζει ὁ Φακὴς.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ

ΑΘΗΝΑΙ·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΣΤΟ ΚΙΟΣΚΙ

Αγαπητοί μου,

ΠΟΛΗ μας είναι γεμάτη κιόσκια. Όπου κάμης, θα ιδής από ένα καί, σε μερικά μέρη, από δυό. Στις πλατείες, στα σταυροδρόμια, στα συνοικιακά πλατώματα, στους σταθμούς, παντού κιόσκια. Άλλη φορά ήταν λίγα. Ένα στο Σύνταγμα, ένα στην Ομόνοια, ένα στη μέση της οδού Σταδίου. Έστερα ο Δήμος έκαμε κι' άλλα και τα παραχώρησε σε τραυματίες, ανάπηρους του πολέμου, για ν'αχούν κι' αυτοί μίαν εργασία και να βγάζουν το ψωμί τους όχι με πολύ κόπο. Έπειτα ήρθαν οι πρόσφυγες, που κι' αυτοί έπρεπε να βοηθηθούν. Και τα κιόσκια γι' αγάπη τους αυξήθηκαν και πληθύνθηκαν. Ο μεγάλος όμως πληθυσμός των Αθηνών και των περιχώρων τα σηκώνει όλα. Κι' άλλα τόσα να ήταν, θάκαναν δουλειά. Τα περισσότερα πουλούν σιγαρέττα, σπέρτα, έφημερίδες και περιοδικά. Αυτό το «τυπωμένο χαρτί», καθημερινό ή εβδομαδιαίο, είναι ο κυριότερος πόρος τους. Πόσο βγαίνει στην Αθήνα! και με τί ποικίλες μορφές! Η μικρή έφημερίδα, ή μεγάλη έφημερίδα, ή σοβική έφημερίδα, ή εικονογραφημένη έφημερίδα, το μικρό περιοδικό, το μεγάλο, το εβδομαδιαίο, το μηνιαίο, το πολυσέλιδο, το ζωγραφισμένο, το χρωματιστό!... Σε κάθε κιόσκι, βλέπει κανείς μια μεγάλη παράταξη από τα τελευταία φυλλάδια όλων αυτών των δημοσιευμάτων. Κι' είναι τόσο πολλά, και τόσα καινούργια βγαίνουν καθημέρα,—άλλα και τόσα παλιά παύουν,—ώστε ο πωλητής δεν μπορεί να τα θυμάται όλα απέξω: έχει έναν κατάλογο και τον συμβουλευεται όταν τον ρωτούν αν έπαψε ή αν βγαίνει ακόμα το τάδε περιοδικό, το δεινα περιοδικάκι.

Μερικά μάλιστα οι εκδότες τους δεν τα δίνουν καθόλου στα κιόσκια. Τα βρίσκει κανείς μόνο σε βιβλιοπωλεία. Και θυμώμαι, μια Κυριακή που τα βιβλιοπωλεία ήταν κλειστά, γύρισα ει-κοσι κιόσκια χωρίς να βρω το τελευταίο φύλλο ενός περιοδικού που είχε κάτι ενδιαφέρον. Θέλω να πω πως το «τυπωμένο χαρτί» δεν είναι μόνο αυτό που βλέπει κανείς στα κιόσκια σε τόσες μορφές. Είναι κι' άλλο πολύ. Χωριστά το «τυπωμένο χαρτί» που βγαίνει σε βιβλίο ή σε φυλλάδια βιβλίου: όλες αυτές οι Ιστορίες, κι' όλα αυτά τα Λεξικά, κι' όλα αυτά τα Μυθιστορήματα. Θάλασσα τελοσπάντων, ωκεανός. Κι' όταν καμιά φορά, μέσα σ' αυτά, σ' ένα κιόσκι, διακρίνω και τη μικρή μας «Διάπλασι», μου φαίνε-

ται σά βαρκούλα χαμένη ανάμεσα σε τρικάταρτα και σε θωρακωτά...

«Ω, ναί. μια μεγάλη καθημερινή έφημερίδα, όταν δυο φορές την εβδομάδα βγαίνει έξασέλιδη, κάνει χωρίς υπερβολή για τρία φυλλάδια «Διαπλάσεως». Κι' υπάρχουν εβδομαδιαία περιοδικά μεγάλα, πολυσέλιδα, που κάνουν για τρεις έφημερίδες και για... δέκα «Διαπλάσεις»! Άλλα τί σημαίνει; Μια μέρα, με ταυτιά μου, μπροστά σ' ένα κιόσκι, άκουσα τον έξης παιδικό διάλογο:

—Ίδες, καϊμένε, τί μικρή που είναι ή «Διάπλασι» σου! Κι' έδωσες γι' αυτή δυό δραχμές. Εγώ, με τρεις δραχμές, πήρα αυτό το κοτζάμι περιοδικό, που μία του μόνο σελίδα κάνει όλη σου τη «Διάπλασι»!

—Έχεις λάθος, φίλε μου. Μια σελίδα της «Διαπλάσεως» αξίζει περισσότερο απ' όλο αυτό το πελώριο περιοδικό! —Τί; έπειδή είναι πιο πυκνοτυπωμένη;

—Όχι! Έπειδή είναι καλογραμμένη, ενώ το περιοδικό σου δεν είναι. Μα πού να το καταλάβης εσύ αυτό!...

Άλήθεια, αυτό το καταλαβαίνουν τόσο λίγοι! Μικροί και μεγάλοι,—ένανω στην ηλικία,—αγοράζουν το περιοδικό τους για χαρτί. Όσο περισσότερο έχει, τόσο καλύτερο είναι από έν' άλλο της ίδιας τιμής. Για το περιεχόμενο του χαρτιού αυτού άδιαφορούν. Τυπωμένο είναι, εικόνες, γράμματα έχει, διαβάζεται, τελείωσε. Κι' αφού διαβάσει, σε πόσα μπορεί να χρησιμεύσει! Μπορείς να κάμης μ' αυτό το ένα δλάκερο χαρταετό με τις ουρές του. Μπορείς να τυλίξης όλα σου τα βιβλία και πάλι να περισέψης, για νάχης τυλίγματα όταν θα πάζ στην αγορά να ψωλίσης. Κι' αυτά όλα με δυό, με δυόμισι ή με τρεις το πολύ δραχμές. Χάρισμα.

Ε, λοιπόν όχι! Το τυπωμένο αυτό χαρτί δεν είναι «χάρισμα». Υπάρχει κι' άλλο, πολύ πιο φθινό. Κι' αν θέλετε να ευεργετήσετε αυτούς που αγοράζουν το περιοδικό τους για χαρτί,—γιατί καθέννας σας θα ξέρη βέβαια πολλούς τέτοιους,—να τους το πείτε: Είναι το τυπωμένο χαρτί που πουλιέται με την όκιά στην αγορά. Κι' αυτό επίσης είναι φυλλάδια έφημερίδων και περιοδικών που έμειναν άπουλητα στο κιόσκι. Επομένως διαδίδεται.

Άλλα τί, που με λίγες δεκάρες παίρνει κανείς δλάκερη όκιά. Νά, αυτό είναι «χάρισμα». Και με την αλήθεια θάταν πολύ ανόητοι όσοι,—από κάποιους που είπαμε,—θα τζερν και δεν θα το προτιμούσαν. Ναί, ναί, να τους το πείτε: νάγοράζουν τυπωμένο χαρτί με την όκιά. Συμφέρει καλύτερα.

Σ' αυτό θα βρίσκουν φυλλάδια όλων των περιοδικών κι' όλων των έφημερί-

δων. Μόνο φυλλάδια «Διαπλάσεως» δεν θα βρίσκουν,—άλλα τί τους νοιάζει,—γιατί ή «Διάπλασις» δεν πουλεί φυλλάδια της με την όκιά. Τυπώνει μόνο όσα χρειάζονται για τους συνδρομητές της και τους αγοραστές, και κάτι λίγα που περισσεύουν, τα φυλάει για να σχηματίξη τόμους ή να συμπληρώνη τους τόμους που σχηματίζουν, με πόση αγάπη και με πόση φροντίδα, οι φίλοι της.

Όσο για τα στραδοτυπωμένα φυλλά, τα μουντζουρωμένα, τα χαλασμένα, τα τύπωτα από τον μέρος κλπ.—γιατί, σά μηχανή που είναι, βγάζει και τέτοια το πιεστήριο, ένα πέντε ή κι' ένα δέκα τοίς εκατό,—ή «Διάπλασις» τα κόβει και τα κάνει περιτυλίγματα των φύλλων που στέλνει με το ταχυδρομείο. Και θυμώμαι τώρα την ιερή αγανάκτηση κάποιου φίλου μας και γι' αυτή ακόμα την άθωα χρησιμοποίηση των «χαλασμένων», που τη θεώρησε... βεβήλωση. Νά κόβουμε τάχαπρητά παλιά φυλλάδια και να τα κάνουμε ταινίες; Φανταστήτε τώρα τί θάκανε ο φίλος μας αυτός, αν έδλεπε πουθενά να πουλούν «αγαπητά παλιά φυλλάδια» με την όκιά! Άλλα τέτοιο πράγμα δεν θα τώδλεπε ποτέ, ούτε το είδε, ούτε θα το ιδή κανένας.

Η «Διάπλασις» είναι το μόνο περιοδικό που δεν του περισσεύουν φυλλά να τα πουλή στην αγορά. Γιατί και τα λίγα που περισσεύουν, χρειάζονται σ' όσους ξέρουν να διαβάζουν. Πήτε το κι' αυτό στους αγοραστές τυπωμένου χαρτιού. Και πολλά χαιρετίσματα...

Σας ασπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΤΖΑΚ

[Μυθιστόρημα ALPHONSE DAUDET, διασκευασμένο για την «Διάπλασι» από τον κ. Γρ. Ξενόπουλο].

Β'.

Η μέγερνη

Φανταστήτε μίαν απέραντη σάλα, επιβλητική σαν εκκλησιά, όπου το φως πέφτει από στενόμακρα καγγελωτά παράθυρα κι' οι σκοτεινές γωνιές της φωτίζονται κάθε τόσο από ξαφνικές κόκκινες αναλαμπές.

Είναι το σιδηρουργείο.

Στη μέση αυτού του εργαστηρίου, ένα τεράστιο σιδερένιο μηχανήμα, στηριγμένο χάρμα, ανοίγεται σαν ένα στόμα πάντα πεινασμένο, αχόρταγο, για νάρπάξη, να σφίξη στα σαγόνια του το έρυθροπυρωμένο μέταλλο, που το σφυροκοπούν εκεί σε μια βροχή από σπίθες.

Είναι ή μέγερνη.

Λοιπόν ο μικρός Τζάκ είναι τώρα στη μέγερνη.

Έχει τον έδαλαν, για νάρχισή να

μαθαίνει την «τέχνη». Έκει βάζουν πρώτα-πρώτα κάθε «ατζαμίκο». Άλλα δέκα χρόνια να έψαχνα, δεν θάδρισκεα λέξη ικανή να παραστήση την εντύπωσή του, την παραξάλη του, το αλάλισμά του απ' ό,τι τον περιστοιχίζει!

Και πρώτα είναι ο τρομερός θόρυβος που κάνουν τρακόσια σφυριά, πέφτοντας συγχρόνως από τρακόσια χέρια, ενώ άλλα τόσα στήθια γυμνά άγκομαχούν κι' άλλα τόσα στόματα λαχανιάζουν. Είναι ακόμα τα λουριά που σφυρίζουν, τα καρούλια που τρίζουν, τα φουσερά που βογγούν και τα βαγόνια που κυλούν στις ράγες φορτωμένα μέταλλο. Όλα εκεί μέσα κροτούν, θορυβούν, φωνάζουν.

Νομίζει κανείς πως βρίσκειται στο ναό κανενός άγριου είδωλου, σκληρού. Στους τοίχους είναι άραδιασμένα λογής-λογής σύνεργα που μοιάζουν με βασανιστικά όργανα: τσιγγέλια, τανάλλες, ταιμπίδες. Βαρειές αλυσίδες κρέμονται απ' το ταβάνι. Κι' έχει στην άκρη, βαθιά, σκοτεινά, μια πελώρια μηχανική σφύρα, άτμοκίνητη, που άνεδοκατεβαίνει σιγά, λες κι' είναι αυτό το είδωλο του ναού,—έναν στυλ-πνός και μαύρος Βάαλ, που τον περιβάλλει ο θαυμασμός κι' ο σεβασμός όλου του εργαστηρίου.

Ο Τζάκ είναι φοβισμένος. Στέκεται σιωπηλός ανάμεσα στους εργάτες που τριγυρίζουν τη μέγερνη μισόγυμνοι, τριχωτοί, ιδρωμένοι, και κουδολούν σιδερένια ραβδιά που ή άκρη τους είναι κόκκινη... Δεν τον λένε πιά Τζάκ. Τον έβγαλαν Τσίρο. Αυτό το παρατσούκλι βρήκαν πως ταίριαζε στο αδύνατο, το λεπτό, το λιγνό εκείνο παιδί, που λίγνυε ακόμα δουλεύοντας κι' ιδρώνοντας με στή φωτιά. Νά, τώδλεπε κει-μέσα ή μητέρα του!...

—Εί τοφ φωνάζουν. Τσίρο! Κουνήσου, ντέ! Σφίξε τη βίδα!... Σδέλτα! Φτου να πάρη ο διάτχνος!...

Είναι ή φωνή του Λεμπεσκάμ, του άρχιεργάτη, που άντηχει μέσχα σ' όλο εκείνο το πανδαμόνιο. Κάπου-κάπου άφίνει τη δουλειά του για να δώση στο μαθητή μια οδηγία, να του δείξη πως σφίγγουν τη βίδα ή πως κροτούν το σφυρί. Ο δάσκαλος είναι βάνουσος: το παιδί είναι άδέξιο. Ο δάσκαλος περιφρονεί την άδυναμία του παιδιού: το παιδί φοβάται τη δύναμη του δασκάλου. Κάνει όπως του λένε, σφίγγει τη βίδα όσο καλύτερα μπορεί. Άλλα τα χέρια του γεμίζουν

καρούλες, πληγώνουν, τον πονούν, τον καίνε, τον κάνουν να κλαίη. Στιγμές-στιγμές χάνει την αίσθηση του έαυτού του. Νομίζει πως είναι κι' αυτός μια μηχανή ανάμεσα στις μηχανές, να, ένα άψυχο καρούλι, σαν κι' εκείνο κει πάνω που το κάνει να στριφογυρίζη μια δύναμη τυφλή, άόρατη, φοβερή: ο άτμός.

Γιατί ο άτμός,—ο Τζάκ τώρα το ξέρει,—ο άτμός κινεί στο ταβάνι το έργαστηρίου όλα εκείνα τα λουριά που άνεδοκατεβαίνουν και διασταυρώνονται, τα λουριά που γυρίζουν καρούλια, ξεκουνούν σφύρες, άνοιγοκλείνουν φουσερά. Ο άτμός κινεί τα πάντα μέσα στο

σιδηρουργείο κι' απ' αυτόν είναι το άγκομαχικό εκείνο, που άκούγεται υπόκωφο, ρυθμικό, άκατάπαυστο.

Τέτοια είναι τώρα ή ζωή του Τζάκ, φοβερή ζωή, προπάντων ύστερ' από δυό χρόνια έλευθερίας κι' έσοχής που πέρασε στις Καστανούλες.

Το πρωί, στις πέντε, ο μπέρμπι Ρουντλίκ τον φωνάζει: «Ε, φωνή του άντηχει σ' όλο το σπίτι. Πίνουν και τρώνε κάτι τι βιτσιτικά. Και δρόμο για το εργαστήριο. Τήν ώρα αυτή, μια καμπάνα μελαγχολική, ακύραστη, επίμονη, χτυπά σά να θέλη να ξυπνήση όλο το νησί κι' όλες τις όλόγουρά του όχθες... Ο Τζάκ τρέχει να προφτάση τη «σημαία». Φοβάται τόσο μήν την βρή κατεδασμένη, ώστε πάντα βρίσκεται μπροστά στην πόρτα πριν πιάξη να χτυπή ή καμπάνα. Μια μέρα όμως,—δυό-τρεις μήνες μετά τον έρχομό του στο Ίντρέ,—ή κακία των συντρόφων του λίγο έλειψε να τον κάνει να πάρη άπουσία! Τή στιγμή που πλησίαζε την πόρτα, ένας δυνατός άέρας του πήρε το κασκέτο του. Έτρεξε να το κυνηγήση. Άλλά ένας

μαθητής που έρχόταν, με μια κλωτσιά τώσπρωξε μακρύτερα. Παρακάτω άλλος έκαμε το ίδιο, παρακάτω άλλος... Γελοώσαν, προγκούσαν, διασκεδάσαν όλοι, εκτός βέβαια από τον καίμενο τον Τζάκ που έτρεχε, έτρεχε, για να φτάση το άφταστο πάντα κασκέτο. Άλλά βλέποντας πως κινδύνευε έτσι να μην προφτάση τη σημαία, αναγκάστηκε να τάφηση στην τύχη του και να γυρίση. Πάει το κασκέτο του! Έπρεπε τώρα νάγοράση άλλο, να γράψη της μητέρας του να του στείλη λεπτά, να ιδή ίσως το γράμμα ο πατριός του, νάχη μαλώματα, ίστορίες...

Ω, πολλά τέτοια άσχημα παιχνίδια του έπαιζαν οι σύντροφοί του όταν έργοστάσιο. Αυτά τα παιδιά δεν έχώνευαν καθόλου τον «Τσίρο». Άλλά γιατί: τί τους είχε κάνει;

Τή στιγμή που έτοιμαζόταν να μπή, ξεσκούφωτος και λαχανιασμένος από το τρέξιμο, ο Τζάκ αισθάνθηκε στον ώμο του ένα χέρι βαρύ. Και γυρίζοντας, είδε έναν άσχημο κοκκινομάλλη, που του γελούσε με χίλιες ζαρωματιές στο χλωμό πρόσωπο και του έτεινε το κασκέτο του!

Ήταν ο Μπελιζαίρ! ο γυρολόγος που πουλούσε καπέλλα και που τον είχε πρωτοίδει στο δρόμο του Κορμπέιγ και τον είχε πάρει στις Καστανούλες ως να περάση ή μεγάλη βροχή.

Ο Τζάκ τον γνώρισε άμέσως. Ήταν ή δεύτερη φορά που έδλεπε στο Ίντρέ αυτό το άσχημο πρόσωπο κι' αυτό το γλυκό φιλικό χαμόγελο. Μα δεν είχε καιρό νάαναμώση τη γνωριμιά. Ο πορτιέρης, κατεδίδοντας τη σημαία, του φώναζε: «Ε, Τσίρο!... μέσα γρήγορα! Πήρε μόνο το κασκέτο του και δεν είπε παρά ένα ευχαριστώ στον καλόν άνθρωπο που του τόχε βρεί.

Τήν ήμέρα εκείνη, στο σιδηρουργείο, ο Τζάκ ήταν λιγότερο μελαγχολικός κι' αισθανόταν τον έαυτό του λιγότερο μόνο... Όταν σκόλασε, άναζήτησε τον Μπελιζαίρ σ' όλο το Ίντρέ. Μα ο γυρολόγος δεν ήταν πιά εκεί. Ούτε την άλλη μέρα τον είδε, ούτε την άλλη. Σιγά-σιγά έξέχασε τον άσχημο άνθρωπο που του θυμίζε τόσα ώραία πράγματα: το Κορμπέιγ, τις Καστανούλες, τάμαξάκι του γιαιτρού Ριβάλ, τη μικρή Σεσίλη. Κι' απομονώθηκε πάλι σαν πρώτα...

Στο εργαστήριο δεν τόν αγαπούσαν, όχι. Τόν πεύραζαν, τόν κορόιδευαν, τόν βεβάνιζαν. Γιατί ήταν ο πιο αδύνατος από τάλλα παιδιά και πολύ διαφορετικός απ' όλα και σε όλα. Έκείνα είχαν γεννηθεί στο Ίντρέ, ήταν παιδιά κι' άδέρφια εργατών, τους έμοιαζαν, και καθένα είχε κει-μέσα ένα τολάχιστο συγγενή, προστάτη.

(Ακολουθεί)

